

Бушуєва В. Ю., Деренська Я. М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Особливості проєктних ризиків

y.derenskaya@gmail.com

Вступ. Для зменшення негативного впливу мінливості конкурентного середовища та збільшення ймовірності успішного завершення проєктів проєктні менеджери повинні здійснювати аналіз ризиків впродовж усього життєвого циклу проєкту – від зародження ідеї до закриття контрактів і архівування даних.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей впливу основних видів проєктних ризиків на успішність реалізації проєкту.

Матеріали та методи. Для виявлення основних видів проєктних ризиків використано методи аналізу та синтезу, матеріали публікацій вітчизняних і закордонних науковців, інтернет-ресурси.

Отримані результати. Ефективне управління проєктом враховує заходи з управління проєктними ризиками, яке починається з ідентифікації ризиків. Аналізуючи ризики, менеджер забезпечує платформу для використання можливостей дотримання запланованих проєктних параметрів, а отже й зменшує ризик відхилень від плану або несвоєчасного реагування на зміни у виконанні проєкту.

Аналіз проєктних ризиків дозволив виділити такі їх основні види:

1. Технологічний ризик. З точки зору виробничих технологій ризик пов'язаний з впровадженням нових, прогресивних технологій та обладнання, за якими відсутній досвід щодо швидкого реагування на нерегламентовану роботу. IT-ризик пов'язані з необхідністю придбання нового програмного забезпечення, навчання персоналу, інтегрування нових технологій в існуючу на підприємстві інформаційну систему (автоматизовану систему управління).

2. Комунікаційний ризик. Ефективна організація комунікацій з членами проєктної команди, зовнішніми учасниками проєкту дозволяє знизити ризик

втрати інформації, даних або несвоєчасного реагування на зміни вимог замовника проєкту.

3. Ризик зростання меж проєкту. Неконтрольоване зростання кількості та обсягів проєктних робіт збільшує ризик недотримання бюджету і часових параметрів виконання проєкту.

4. Ризик збільшення витрат. Неєфективне управління проєктними коштами є загрозою для подальшого продовження та завершення проєкту. Коли вартість проєкту перевищує передбачені в бюджеті кошти, це збільшує загальні ризики підприємства, що реалізує проєкт.

5. Операційний ризик. Ризики невиконання критичних процесів або операцій за проєктом, що може привести до фінансових втрат або додаткових витрат на запобігання чи регулювання проблем.

6. Ризики безпеки та здоров'я. Ризики, пов'язані зі здоров'ям персоналу та безпеки в приміщеннях, потребують заходів з регулярного моніторингу стандартів охорони здоров'я, безпеки, виконання їх забезпечення при реалізації проєкту.

7. Ризик недостатності або некомпетентності персоналу. Ризик недостатності трудових ресурсів пов'язаний з надмірним навантаженням у періоди одночасного виконання значної кількості проєктних робіт. Мінімізація такого ризику здійснюється шляхом перепланування часу виконання робіт, перерозподілом ресурсів, виконання некритичних робіт за пізніми строками, або послідовного виконання робіт за проєктом. Ризик некомпетентності персоналу потребує комплексного управління – проведення тренінгів, залучення зовнішніх фахівців, консультування тощо.

8. Ризик продуктивності. У разі перевищення фактичних показників над запланованими проєкт буде потребувати додаткових ресурсів, що може призвести до зниження продуктивності за іншими видами діяльності підприємства.

9. Ринковий ризик. Ризик впливу на успішність проєкту з боку конкурентів, зміни кон'юнктури товарного ринку, тенденцій розвитку на

зовнішньому ринку. До цієї групи ризиків також можна включити ризики ліквідності, кредитні, процентні. До заходів зниження таких видів ризиків можна віднести постійний моніторинг ринку, його тенденцій, страхування кредитних і процентних ризиків.

10. Ризики зовнішніх небезпек. Це ризики політичних, макроекономічних, кліматичних змін, які знаходяться поза контролем проєктного менеджера. Негативний вплив цієї групи ризиків є критичним, може призвести до припинення реалізації проєкту, суттєвих збитків.

Для зменшення негативного впливу ризиків на проєкт практикою проєктного менеджменту рекомендується:

1) здійснити визначення ризиків, створити реєстр ризиків, переконатися, що всі учасники проєкту розуміють сутність, завдання і параметри проєкту;

2) структурувати ризики, визначити вагомість (пріоритетність), сформувавши відповідну шкалу оцінювання ризиків за проєктом;

3) визначити ймовірність кожного з проєктних ризиків (статистично або експертним методом), розробити матрицю ймовірностей;

4) розробити стратегію реагування на ризики, регулярно переглядати і контролювати проєктні ризики;

5) розробити шаблони можливих варіантів рішень за кожним з потенційних проєктних ризиків, залучити до планування та моніторингу всіх зацікавлених сторін (потрібно охопити фахівців різних сфер діяльності).

Висновки. Незважаючи на постійну природу впливу ризиків на діяльність підприємства, реалізація проєктів залишається необхідною умовою його розвитку. Відповідно, управління проєктними ризиками необхідно розглядати як один з процесів загального управління проєктом і постійно приділяти увагу заходам із запобігання ризикам або усунення негативного впливу ризиків, що погіршили параметри виконання проєкту (його вчасність, успішність, обсяги, часові характеристики тощо).